

Nr 44

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1963/64; given Stockholms slott den 15 februari 1963.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Sven Andersson

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen framlägges slutligt förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1963/64. Fondens inkomster beräknas till 173 918 000 kr. Utgifterna och överskottet uppgår till 135 205 000 kr. respektive 38 713 000 kr. För reparations- och underhållskostnader upptas 103 040 000 kr. varav för iståndsättning av kaserner 29 882 000 (för 1962/63 27 015 000) kr. och av befästningar 13 222 000 (för 1962/63 10 000 000) kr.

Anslagen till ersättning till försvarets fastighetsfond föreslås till 124 751 000 kr. för kasernbyggnaders delfond och 38 700 000 kr. för befästningars delfond.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 15 februari 1963.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anmäler chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Andersson, förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1963/64 och anför därvid följande.

Inledning

Från och med budgetåret 1940/41 redovisas huvuddelen av försvarets fastigheter på en särskild i rikshuvudboken uppförd kapitalfond, numera benämnd försvarets fastighetsfond. Sedan i enlighet med beslut av 1943 års riksdag vissa av försvarets fabriker organiserats såsom statligt affärsverk — varvid fabrikenas tillgångar och skulder från och med budgetåret 1944/45 upptagits till redovisning på en särskild kapitalfond, benämnd försvarets fabriksfond — har de av fabrikenas disponerade fastigheterna från samma tidpunkt överförts från fastighetsfonden till fabriksfonden. Å andra sidan har i enlighet med beslut av 1950 års riksdag försvarets bostadsanskaffningsfond avvecklats från och med budgetåret 1950/51, varvid på densamma redovisade tillgångar överförts till försvarets fastighetsfond.

Försvarets fastighetsfond är från och med den 1 juli 1961 uppdelad på två delfonder, nämligen kasernbyggnaders delfond och befästningars delfond (jfr prop. 1961: 1, bil. 26, kapitalbudgeten, s. 5 ff.).

I årets statsverksproposition (bilaga 2 till specifikation av inkomsterna å driftbudgeten) har framlagts ett beräknat förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1963/64. I överensstämmelse med statförslaget har på driftbudgeten i förslaget till riksstat bland Inkomster av statens kapitalfonder upptagits totalbeloppet av de i statförslaget för kasernbyggnaders respektive befästningars delfonder angivna överskotten. Vidare har bland Egentliga statsutgifter upptagits å andra huvudtiteln under rubriken F. Diverse ett anslag till ersättning till försvarets fastighetsfond för fångvårdsanstalten i Hälsingborg samt å fjärde huvudtiteln under rubriken F. Diverse, med tills vidare beräknade belopp, anslag för ersättning till vardera av fas-

tighetsfondens två delfonder för vederbörande förvaltningsmyndigheters rätt att nyttja de till fonden hörande fastigheterna m. m.

Med skrivelse den 11 december 1962 har fortifikationsförvaltningen efter samråd på erforderliga punkter med överbefälhavaren och flygförvaltningen avgivit förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1963/64. Riksrevisionsverket har den 19 december 1962 inkommit med utlåtande över förslaget. Detta har i enlighet med överbefälhavarens direktiv gjorts upp med utgångspunkt i överbefälhavarens förslag rörande det militära försvaret, ÖB 62. Med hänsyn till innebörden av den på hösten 1962 träffade försvarsöverenskommelsen anmodades fortifikationsförvaltningen att inkomma med förnyat förslag beträffande iståndsättningsarbeten m. m. Sådant har ingivits med skrivelser den 10 och den 12 januari 1963. Redogörelsen i det följande avser det sålunda slutligt avgivna förslaget.

Översikt över fastighetsfondens ställning

Av riksrevisionsverkets utdrag ur rikshuvudboken för budgetåret 1961/62 samt av ämbetsverkets specifikation av bland annat försvarets fastighets- och värdeminskningsskonton m. m. för samma budgetår framgår, att fondens ställning per den 30 juni 1962 var följande.

	Kr.	Kr.
Kasernbyggnaders delfond		
Tillgångar:		
Markvärde.....	206 707 165: 07	
Byggnadsvärde.....	1 644 751 590: 14	
Fordringar hos andra fonder.....	19 790 035: 68	1 871 248 790: 89
Skulder:		
Värdeminskningsskonto.....	1 187 910 193: 69	
Diverse medel.....	19 790 035: 68	1 207 700 229: 37
Kapitalbehållning.....		663 548 561: 52
Befästningars delfond		
Tillgångar:		
Markvärde.....	13 339 160: —	
Byggnadsvärde.....	1 373 236 753: 03	
Fordringar hos andra fonder.....	7 726 993: 26	1 394 302 906: 29
Skulder:		
Värdeminskningsskonto.....	1 310 410 631: 44	
Diverse medel.....	7 726 993: 26	1 318 137 624: 70
Kapitalbehållning.....		76 165 281: 59

I detta sammanhang må erinras om att den för budgetåret 1961/62 fastställda staten för fastighetsfonden balanserade på 142 339 000 kr. Inkomster-
na beräknades till detta belopp samt utgifterna och överskottet till respek-
tive 108 459 000 och 33 880 000 kr. Utfallet av staten framgår av en i bud-
getredovisningen för budgetåret 1961/62 (s. 150 och 151) intagen samman-
ställning. Enligt denna har fondens överskott uppgått till 33 908 071 kr.
77 öre som tillförts statsregleringen.

Den för innevarande budgetår gällande staten för försvarets fastighetsfond är fastställd genom brev den 6 april 1962 (prop. 1962: 41, rskr. nr 113).

Förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1963/64

Staten för försvarets fastighetsfond skall jämlikt beslut av 1948 års riksdag upptaga följande titlar, nämligen å *i n k o m s t s i d a n* A. Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler, B. Hyror och arrenden för till enskilda upplåtna lokaler och markområden, C. Inkomster av övnings- och skjutfält och D. Diverse inkomster samt å *u t g i f t s s i d a n* A. Reparations- och underhållskostnader m. m., B. Avsättning till värdeminskningskonto och C. Hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden ävensom *Ö v e r s k o t t a t t t i l l f ö r a s r i k s s t a t e n s d r i f t b u d g e t*. Inkomsterna respektive utgifterna under de angivna titlarna skall upptagas särskilt för de olika delfonderna.

Vid beräkningen av de olika posterna upptager jag först till behandling fondens utgifter.

Utgifter

A. Reparations- och underhållskostnader m. m.

Beträffande byggnader m. m. redovisade på *kasernbyggnaders delfond* beräknas medelsbehovet för reparation och underhåll, med i det följande angivna undantag, i enlighet med de principer som angivits i propositionen 1945: 180 med förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1945/46. I överensstämmelse härmed beräknas medelsbehovet för reparationer och underhåll till viss procent av den faktiska byggnadskostnaden för varje särskild fastighet, omräknad till 1935 års prisnivå. Byggnadsbeståndet uppdelas därvid i tre grupper. Den första gruppen — äldre byggnader — omfattar byggnader, som färdigställts före den 1 juli 1938. Dessa byggnader redovisas i fastighetsfonden på grundval av särskild värdering. Den andra och den tredje gruppen — nyare byggnader — omfattar byggnader, som färdigställts efter nyssnämnda datum och som varit i bruk längre respektive kortare tid än nio år. Nyare byggnader redovisas med sitt anskaffningsvärde. Underhållsmedel beräknas första gången för andra budgetåret efter det budgetår, under vilket byggnaden färdigställts. För byggnader tillhörande första gruppen skall enligt beslut av 1961 års riksdag (jfr prop. 1961: 59, s. 17) från och med budgetåret 1962/63 tillämpas en grundunderhållskvot av 1,2 % vid 1935 års underhållskostnadsnivå. Underhållskvoten vid sagda prisnivå utgör i andra och tredje grupperna 0,8 % respektive 0,4 %. Omräknade till 1962 års prisnivå med hjälp av byggnadsstyrelsens underhållskostnadsindex (415) utgör underhållskvoterna i första

gruppen 4,98 % samt i andra och tredje grupperna 3,32 % respektive 1,66 %. — Utöver de procentuellt beräknade underhållsmedlen anvisas särskilda medel för arbeten av större omfattning (istandsättningsarbeten).

Från den procentuella beräkningsmetoden undantas marinens hamnanläggningar i enlighet med vad som anförts i propositionen 1948: 157 med förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1948/49. Underhållsmedel för dessa anläggningar skall fastställas efter uppskattning och medel anvisas å särskild delpost. Enligt samma proposition skall underhållet av övnings- och skjutfälten bestämmas efter uppskattning för varje särskilt budgetår och medel för ändamålet anvisas på särskilda delposter.

I enlighet med vad som anförts till 1960 års statsverksproposition (bilaga 22) skall underhållskostnaderna för flygfälten beräknas i viss relation till anläggningsvärdet. För flygfälten med därå befintliga rullbanor och andra för flygverksamhetens bedrivande omedelbart avsedda anordningar skall därvid tillämpas en underhållskvot av 1,2 % av anläggningsvärdet per den 1 juli 1946. Enligt nyssnämnda proposition omräknas underhållskvoten till gällande prisnivå med hjälp av flygförvaltningens flygfältsindex. Underhållskvoten utgör för år 1962 2,313 %.

För objekt redovisade på *befästningars delfond* skall beräkningen av underhållskostnaderna enligt nämnda proposition 1948: 157 ske i relation till anläggningsvärdet, varvid skall tillämpas en underhållskvot på anläggningsvärdet den 1 juli 1946. Enligt propositionen 1951: 88 har underhållskvoten bestämts till 0,6 % vid 1946 års prisnivå, vilken procentsats för varje år omräknas till gällande prisnivå med hjälp av byggnadsstyrelsens underhållskostnadsindex. Underhållskvoten utgör för år 1962 1,534 %. För istandsättning av objekt å befästningsfonden anvisas dessutom särskilda medel.

Vid beräkningen av de procentberäknade underhållskostnaderna för nästa budgetår har fortifikationsförvaltningen utgått från de byggnadsvärden som fanns redovisade på delfonderna den 30 juni 1962. Dessa värden har ämbetsverket i förekommande fall justerat med hänsyn till beslut av Kungl. Maj:t under de två första månaderna av innevarande budgetår att vissa byggnader m. m. skall upptagas till redovisning på delfonderna respektive avgå ur delfonderna. Fortifikationsförvaltningen har således icke tagit hänsyn till sådana av ämbetsverket gjorda framställningar om invärderingar eller överflyttningar, beträffande vilka Kungl. Maj:t icke fattat beslut före den 1 september 1962.

Kasernbyggnaders delfond. Av följande sammanställning framgår de för budgetåret 1962/63 beräknade reparations- och underhållskostnaderna för kasernbyggnaders delfond samt motsvarande kostnader för budgetåret 1963/64 enligt fortifikationsförvaltningens förslag och departementsförslaget.

	Budgetåret 1962/63	Budgetåret 1963/64	
		Fortifikations- förvaltningen	Departements- chefen
a) Löpande reparation och underhåll av byggnader m. m.	27 050 000	30 750 000	31 368 000
b) Löpande reparation och underhåll av hamnanläggningar m. m.	1 800 000	1 800 000	1 600 000
c) Underhåll av flygfält m. m.	4 647 000	5 157 000	5 157 000
d) Underhåll och istandsättning av övnings- och skjutfält m. m.	4 730 000	4 880 000	4 480 000
e) Övriga istandsättningsarbeten.	24 440 000 ¹	29 700 000	29 882 000
f) Skatter.	300 000	300 000	1 000
g) Vissa rationaliseringsåtgärder m. m. ...	895 000	900 000	900 000
h) Ändrings- och inredningsarbeten föranledda av vissa organisationsundersökningar.	430 000	450 000	450 000
i) Underhåll av enskilda vägar.	220 000	250 000	250 000
j) Till Kungl. Maj:ts disposition.	3 600 000	—	—
Summa	68 112 000	74 187 000	74 088 000

¹ Genom brev den 12 oktober 1962 har Kungl. Maj:t medgivit att ett belopp av 3 600 000 kr. som reserverats till Kungl. Maj:ts disposition (jfr under j) finge disponeras för utförande av vissa istandsättningsarbeten. Vid statberäkningen i proposition 1962:41 har för istandsättningar beräknats 27 015 000 kr.

Fortifikationsförvaltningen beräknar medelsbehovet under delposten *Löpande reparation och underhåll av byggnader m. m.* enligt följande.

	Byggnadsvärde reducerat till 1935 års prisnivå, kr.	Indexkorrigerad underhålls- procent	Reparations- medel, kr.
Äldre byggnader.	348 136 275	4,98	17 337 186
Nyare byggnader över 9 år.	371 373 536	3,32	12 329 601
Nyare byggnader under 9 år.	60 287 421	1,66	1 000 771
	Summa kr.		30 667 558

Enligt fortifikationsförvaltningen finnes för närvarande vid armén uppskattningsvis 2 400 under beredskapstiden anskaffade baracker. Det övervägande antalet av dessa baracker är icke i så gott skick att de enligt ämbetsverkets mening bör invärderas i fastighetsfonden. På grund av lokalbrist erfordras de emellertid tills vidare för förläggnings- och förrådsändamål m. m. För underhåll av barackerna under nästa budgetår beräknar ämbetsverket 450 000 kr. eller 25 000 kr. mer än för innevarande budgetår (jfr prop. 1962: 41, s. 7 och 21).

Fortifikationsförvaltningen framhåller, att under de senaste budgetåren har ett stort antal arrendejordbruk å Järvafältet nedlagts. Ekonomibyggnaderna på de förutvarande arrendegårdarna har delvis tagits i anspråk såsom

tillfälliga förrådsbyggnader medan bostadsbyggnaderna i allmänhet har uthyrts för bostadsändamål. Under förutsättning av att Järvafältet även framdeles skulle ha utnyttjats som övningsfält för till Stockholm förlagda förband, hade ämbetsverket för avsikt att underställa Kungl. Maj:t förslag till invärdering av ifrågavarande byggnader i fastighetsfonden och desammas redovisning såsom kasern- eller uthyrningsfastigheter. Förslaget att upplåta Järvafältet för bostadsbebyggelse m. m. (jfr prop. 1962: 190, bil. 1, punkt 2) har emellertid gjort att frågan om byggnadernas invärdering icke längre torde vara aktuell. Fortifikationsförvaltningen framhåller vidare att byggnadsbeståndet på Järvafältet är huvudsakligen av äldre datum. De bostadsbyggnader, som nu disponeras såsom uthyrningsfastigheter, måste i avvaktan på fältets avveckling nödtorftigt underhållas. För utförande av oundgängligen nödvändiga underhållsarbeten såsom reparation av tak, skorstenar, trossbottnar m. m. beräknar fortifikationsförvaltningen för budgetåret 1963/64 erforderligt ett belopp av 50 000 kr.

Utöver det sålunda procentuellt beräknade underhållsbeloppet föreslås delposten liksom för innevarande budgetår ökad med 200 000 kr., motsvarande kostnaderna för ersättningsanskaffning av brandmateriel och skumvätska, som förbrukas vid brandövningar inom flygvapnets räddningstjänst.

Fortifikationsförvaltningen beräknar således underhållskostnaderna till $(30\,667\,558 + 450\,000 + 50\,000 + 200\,000 =)$ i avrundat tal 31 368 000 kr. Om beloppet minskas med kostnaderna för yttre renhållning — här upptagna till 618 000 kr. — vilka kostnader skall bestridas av vederbörligt anslag till bränsle m. m. och därför frånräknas det för byggnadsunderhållet beräknade beloppet, återstår för löpande reparation och underhåll av byggnader m. m. ett belopp av 30 750 000 kr.

För löpande reparation och underhåll av hamnanläggningar m. m. beräknar fortifikationsförvaltningen trots en stegring av underhållskostnaderna från juli 1961 till juli 1962 med 10,2 % för nästa budgetår oförändrat 1 800 000 kr. Ämbetsverket, som erinrar om att beräkningen liksom förut verkstälts efter behovsprövning, framhåller att vid denna prövning ånyo konstaterats, att ett på grund av medelsbrist ackumulerat reparationsbehov fortfarande föreligger. Av förslaget belopp beräknas 200 000 kr. för vågskydd vid Gotlands kustartilleriförsvar, 120 000 kr. för muddring av båthamnen vid luftvärnsskjutskolan på Vaddö, 350 000 kr. för muddring av hamninloppet till Skaraborgs flygflottilj samt för oförutsett 277 900 kr.

Beträffande kostnaderna för underhåll av flygfält m. m. anför fortifikationsförvaltningen, att anläggningsvärdet för flygfält med tillhörande banor och plattor m. m. den 30 juni 1962, efter avdrag av anläggningsvärden för objekt, vilka för närvarande icke användes och icke heller underhålls men likväl skall kvarstå i fonden (jfr 1960 års statsverksproposition, bil. 22, s. 15) uppgick till 222 968 285 kr. enligt 1946 års byggnads-

kostnadsnivå. Underhållskostnaderna för flygfält med plattor m. m. kan i enlighet härmed och med tillämpning av förut angivna beräkningsgrunder beräknas till $(222\,968\,285 \times 2,313 \% =)$ avrundat 5 157 000 kr.

Utgifterna för nästa budgetår för underhåll och iståndsättning av övnings- och skjutfält m. m. beräknar fortifikationsförvaltningen till 4 880 000 kr. eller 150 000 kr. mer än för innevarande budgetår. Härav avses 2 830 000 kr. för underhåll av övningsfält m. m. och 2 050 000 kr. för iståndsättningsarbeten för övnings- och skjutfält m. m. För innevarande budgetår har för sagda ändamål upptagits 2 450 000 kr. respektive 2 280 000 kr.

Huvuddelen av begärda medel för underhåll av övningsfält m. m. erfordras för löpande underhåll av markytor samt vägar och broar (jfr prop. 1962: 41, s. 8). Med anlitanade av förevarande underhållsmedel bestrids även utgifter för skogsbrandsläckningsmateriel samt för skogsvårdande åtgärder, såsom sådd, plantering m. m. I förenämnda, för underhåll av övningsfält m. m. avsedda belopp, 2 830 000 kr., ingår även kostnaderna för underhåll av flygvapnets jordbruksfastigheter m. m.

Av under hand från fortifikationsförvaltningen inhämtad ytterligare utredning angående underhålls- och iståndsättningskostnaderna inhämtas i huvudsak följande.

Kostnaderna för de underhållsåtgärder som förekommer på övnings- och skjutfälten, främst vägunderhåll, arbete och material, påverkas starkt av förekommande prisstegringar. Tillkomsten av nya fält som Prästtomta och Härad och de utökningar av redan befintliga fält som genomförts respektive pågår [Boden, Grytan, Falun, Uddevalla, Halmstad, Revinge, Malmö (Husie) m. fl.] medför att utgifterna för det löpande underhållet måste stiga utöver vad som betingas av de indexmässiga kostnadsstegringarna. Vägbeståndet ökar på grund av dels den tilltagande motoriseringen (pansarfordon m. m.) och dels utökningen av övningsområdena. För att fälten skall kunna utnyttjas rationellt erfordras ett väl utbyggt vägnät av sådan klass att det tål tung trafik året runt. Denna utökning av vägnätet återverkar givetvis på underhållskostnaderna. För att mera fullständigt kunna utnyttja all övningsmark har det visat sig erforderligt att vidtaga vissa dräneringsåtgärder på ett antal övningsfält t. ex. vid I 14 och I 20, där stora områden är starkt försumpade. Under 1962 har det vid upprättandet av skogshushållningsplaner för vissa förband visat sig att relativt stora arealer god skogsmark, som ej berörs av skjutningar, är i behov av omfattande skogsvårdsåtgärder. Medel härför har inberäknats i underhållskostnaderna för budgetåret 1963/64.

Förenämnda underhållsåtgärder har medfört en ökning av underhållskostnaderna med 380 000 kr. För att hålla de sammanlagda underhålls- och iståndsättningskostnaderna inom avsedd ram har det på grund härav blivit nödvändigt att reducera utgifterna för iståndsättningsarbeten med 230 000 kr. i förhållande till budgetåret 1962/63.

Av begärda medel för iståndsättningsarbeten för övnings- och skjutfält m. m. avses 350 000 kr. för fortsatt anskaffning av vägmaskinell utrustning, 1 000 000 kr. för en andra etapp av avsedda arbeten på Älvdalsfältet och

700 000 kr. för utförande av oundgängligen erforderliga arbeten med iståndsättning av vägbeståndet huvudsakligen inom arméns övnings- och skjutfält m. m. samt andra iståndsättningsåtgärder. Av sistnämnda belopp, 700 000 kr., avses, såvitt fortifikationsförvaltningen för närvarande kan bedöma, 100 000 kr. för vägar och stridsvagnsstråk inom Skaraborgs pansarregementes övnings- och skjutfält, 200 000 kr. för väganläggningar å Grytans skjutfält, 100 000 kr. för stridsvagnsstråk inom Södermanlands regementes skjutfält vid Härad, 200 000 kr. för väganläggningsarbeten å Västerbottens regementes, Bergslagens artilleriregementes och Blekinge kustartilleriförsvares övningsområden samt 100 000 kr. för vissa dikningsarbeten m. m.

För övriga iståndsättningsarbeten har fortifikationsförvaltningen i förenämnda skrivelse den 12 januari 1963 upptagit 29 700 000 kr. Med hänvisning i övrigt till vad som anförts i prop. 1962: 41, s. 9, anför ämbetsverket härom följande.

För budgetåret 1963/64 har från centrala och underlydande myndigheter anmälts iståndsättningsobjekt till en preliminärt beräknad kostnad av 68 miljoner kronor. Härtill kommer ofrånkomliga objekt för tillgodoseende av värme- och elförsörjningen samt för underhåll av vissa vägar och planer samt iståndsättning av vattenlednings- och avloppsnät till i runt tal beräknade kostnader av 12 miljoner kronor.

Förenämnda belopp av 29 700 000 kr., avses för i det följande angivna ändamål.

<i>Gemensamma ändamål</i>	Kr.
1. Militärstabsbyggnaden, Östermalmsgatan 87, Stockholm, ombyggnads- och renoveringsarbeten efter de militära högskolornas utflyttning till Valhallavägen 117, etapp 2.	160 000
2. Militärhögskolan, Valhallavägen 117, Stockholm, ombyggnads- och renoveringsarbeten i kanslihus och flygelbyggnader (slutkostnad).	2 650 000
3. Militärhögskolan, Valhallavägen 117, Stockholm, utvändiga planeringsarbeten, anordnande av parkeringsplatser och ytterbelysning inom kvarteren Svea artilleri och Konstapel.	350 000
 <i>Armén</i>	
4. Krigsskolan, grund- och stomförstärkningsarbeten avseende östra och västra valvflyglarna i samband med pågående ombyggnadsarbeten.	450 000
5. Krigsskolan, provisoriska anordningar för värmeförsörjningen, anordnande av provisoriska förläggningar, provisoriska sjukvårdslokaler, bastu, lärarrum m. m.	150 000
6. Krigsskolan, utvändigt putsarbete av östra och västra valvflyglarna samt parkvillan i anslutning till pågående invändiga ombyggnadsarbeten.	125 000
7. Tygförvaltningsskolan, iordningställande av erforderliga lokaler för tygförvaltningsskolan inom Svea artilleriregementes nuvarande kasernetablisement vid Rissne i Sundbyberg.	500 000
8. Södra skånska infanteriregementet, ombyggnad av f. d. Sydöstra garaget nr XXXI till centralt utrustnings- och övningsmaterieförråd.	350 000
9. Norra Smålands regemente, renovering av tvättrum och kompaniförläggningar i kaserner nr I, III och V.	950 000
10. Smålands artilleriregemente, ombyggnad av mässlokaler för underbefäl i mässbyggnad nr VI.	250 000

	Kr.
11. Hallands regemente, renovering av officersmäss samt iordningställande av dusch- och omklädnadsrum för officerare inom kanslihuset nr IV.....	275 000
12. Göta signalregemente, ombyggnadsarbeten inom Karlsborgs tygstations förråds- hus nr XI.....	350 000
13. Svea artilleriregemente, Linköping, anordnande av gemensam underbefälsmäss för Livgrenadjärregementet och Svea artilleriregemente.....	500 000
14. Svea artilleriregemente, Linköping, ombyggnad och inredande av f. d. vinterstall nr XV till förråd och vårdlokal för intendenturmateriel samt anordnande av erforderliga personalrum, etapp 2.....	160 000
15. Svea artilleriregemente, Linköping, ombyggnad av varmförråd nr II inom tyg- förrådet till motorlektionssal och demonstrationshall m. m.....	300 000
16. Dalregementet, inredande av mässlokaler för underbefäl i övervåningen inom bad- och tvätthus nr XIII.....	200 000
17. Artilleriskjutskolan, ombyggnad av befintliga byggnader inom Trängsletlägret å Älvdalsfältet, etapp 1.....	150 000
18. Bodens ingenjörkår, helrenovering, etapp 2, av kasern nr II.....	400 000
19. Flera förband, iståndsättning av krigsförråd för möjliggörande av decentralise- rad förrådsverksamhet samt utförande av anordningar av iståndsättningskarak- tär för effektivisering av värnpliktsutbildningen.....	1 650 000
<i>Marinen</i>	
20. Vaxholms kustartilleriregemente, helrenovering av västra kasernen nr IV, bygg- nad OF nr 2.....	1 200 000
21. Marinkommando Syd, iståndsättning av bron i Amiralitetsgatan, Karlskrona..	110 000
<i>Flygvapnet</i>	
22. Barkarby flygdepå, ombyggnad av flygverkstad nr III till översynsverkstad för robot 368.....	700 000
23. Centrala flygverkstaden, Malmslätt, ombyggnad av byggnad nr 20 till finme- kanisk verkstad.....	580 000
24. Flera flottiljer, komplettering av säkerhetsanordningarna på drivmedelsanlägg- ningar.....	700 000
<i>Övriga ändamål</i>	
25. Mindre iståndsättningsarbeten, för vilka kostnaderna i varje särskilt fall ej be- räknas överstiga 100 000 kr. samt för täckande av prisstegringar.....	4 990 000
26. Förnyelse av vissa tekniska anläggningar och installationer för upprätthållande av den värme-, ventilations- och kyltekniska driften vid försvarets anläggningar.	6 000 000
27. Spänningsomläggning och förstärkning av elnäten vid försvarets anläggningar.	2 500 000
28. Underhåll av vissa vägar och planer samt iståndsättning av vattenlednings- och avloppsnät.....	3 000 000
Summa kr.	29 700 000

Beträffande motiveringarna för de olika förslagen kan ur handlingarna ytterligare inhämtas följande.

1. Genom beslut den 9 februari 1962 har Kungl. Maj:t bemyndigat fortifikationsförvaltningen att intill ett belopp av 300 000 kr. anlita delposten Övriga iståndsättningsarbeten för utförande av ombyggnadsarbeten efter militärhögskolans utflyttning, etapp 1. Arbetena har huvudsakligen omfattat uppdelning av sålunda friställda lokaler i mindre rumsheter samt en allmän upprustning. För slutförande av ifrågavarande arbeten samt för ut-

förande av nödvändig komplettering av de elektriska, värme-, ventilations- och sanitära installationerna erfordras för budgetåret 1963/64 ett belopp av 160 000 kr.

2. Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 27 september 1957 angående den framtida dispositionen av vissa byggnader inom Svea artilleriregementes f. d. etablissement i Stockholm skulle de militära högskolorna förläggas dit. Efter förslag i prop. 1960: 142 fattade riksdagen principbeslut om inrättande av en för krigsmakten gemensam krigshögskola. Tidpunkten för högskoleutbildningens organiserande på en gemensam högskola skulle enligt beslutet bestämmas av när inflyttning av skolan skulle kunna ske i Svea artilleriregementes förutvarande etablissement. 1961 års riksdag (prop. 1961: 110) beslutade om militärhögskolans organisation och personalbehov. Därvid förutsattes att skolan skulle kunna organiseras hösten 1961 då den också flyttade in i etablissementet. Militärhögskolans omfattning har i förhållande till vad som ursprungligen avsetts utökats genom dels inrättandet av en allmän kurs vid militärhögskolan för alla arméns officerare, dels ock tillkomsten av en militärhistorisk institution. Dessa utökningar har inneburit att ytterligare lokaler måst byggas om för att ställa i ordning lokaler för den allmänna kursens och den militärhistoriska institutionens behov.

I sina medelsäskanden för budgetåret 1960/61 angav fortifikationsförvaltningen kostnaderna för erforderliga inre ombyggnads- och renoveringsarbeten för anordnande av lokaler för militärhögskolan i förenämnda etablissement till 4 000 000 kr. För ifrågavarande arbetens utförande har hittills anvisats 4 000 000 kr., varav 2 000 000 kr. å investeringsanslag och återstoden under ifrågavarande delpost.

Fortifikationsförvaltningen anför, att kostnaderna för förutberörda arbeten, som numera avslutats, uppgått till sammanlagt 6 650 000 kr. Merkostnaden i förhållande till vad som angivits år 1959 uppgår således till 2 650 000 kr. En uppdelning av denna merkostnad på olika arbeten kan enligt fortifikationsförvaltningen ske endast uppskattningsvis, eftersom dessa arbeten ingått såsom oskiljbara delar av hela ombyggnaden. De viktigaste anledningarna till merkostnaden samt deras beräknade andel därav uppger fortifikationsförvaltningen vara följande.

a) Stom- och grundförstärkningar i samband med avväxling och överförande av belastningar på bärande betongpelare och -balkar	450 000
b) Jordningställande av samlings- och motionshallar inom östra flygeln	350 000
c) Jordningställande av lokaler för allmänna kursen för arméofficerare	400 000
d) Jordningställande av lokaler jämte anskaffning och montering av biblioteksinredning för militärhistoriska institutionen	150 000
e) Merkostnader för utökade ekonomi-, köks- och matsalslokaler för militärhögskolans lunchrestaurang utöver i det preliminära förslaget beräknade	200 000
f) Forceringskostnader m. m.	300 000
g) Prisstegringar 20 % \times 4 000 000 =	800 000
	Summa kr. 2 650 000

I anslutning till punkterna a) — f) anför fortifikationsförvaltningen vidare följande.

a) Fortifikationsförvaltningens i juli månad år 1959 utförda preliminära beräkningar av kostnaderna för ombyggnadsarbetena inom kvarteret Svea

artilleri grundades bland annat på ett från försvarsstaben erhållet underlag angående militärhögskolans lokalbehov enligt vad som då kunde förutses samt att befintliga byggnaders stommar i stort sett skulle kunna bibehållas i ursprungligt skick utan några egentliga förstärkningar. Vid arbetenas utförande visade det sig att byggnaderna var grundlagda på kallmurar av granit och att stora delar av träbjälklagen var rötskadade. Genom skolans behov av stora lektionssalar för sin utbildningsverksamhet måste vissa byggnadsbelastningar avväxlas. Denna avväxling kunde inte ske genom överförande av belastningarna på befintliga bärande konstruktioner och befintliga kallmurar. I stället måste särskilda betongpelare gjutas och föras ned till fast mark för att upptaga nämnda belastningar. Dessa extraarbeten kunde tidigare inte förutses. Kostnaderna för dessa extra stomförstärkningar blev avsevärda.

b) Lokaler för samlingsal och motionshall beräknades i det ursprungliga ombyggnadsförslaget förläggas till den förutvarande gymnastikbyggnaden. Då denna disponeras av Sveriges Radio, som inte kommer att lämna densamma ännu på åtskilliga år, nödgades fortifikationsförvaltningen i denna situation att inom östra flygeln bereda utrymme för och iordningställa nämnda lokaler. Betongkonstruktionerna och byggnadsarbetena i övrigt för samlingsalen medförde betydande kostnader.

c) och d) Genom att beslut om skolans personalorganisation fattades först när byggnadsarbetena var långt framskridna, tvingades fortifikationsförvaltningen till ständiga ändringar vid projekteringen för att anpassa lokalbehovet till den slutliga organisationen. Anordnandet av lokaler för den allmänna kursen för arméofficerare och för militärhistoriska institutionen framtvingade ett intensivare utnyttjande av den befintliga byggnadskuben, vilket medförde extra kostnader, beräknade till sammanlagt (400 000 + 150 000 =) 550 000 kr.

e) De av fortifikationsförvaltningen ursprungligen avsedda utrymmena för anordnande av lunchrestaurang med tillhörande ekonomilokaler, kök och matsalar visade sig, sedan den slutliga organisationen av skolan fastställts, vara för små. En utökning var ofrånkomlig. De extra kostnaderna för denna utökning har beräknats till 200 000 kr.

f) Som nämnts i det föregående skulle militärhögskolan organiseras hösten 1961. Då byggnadsarbetena inte i full utsträckning kunde sättas i gång förrän vid årsskiftet 1960/61, måste arbetena forceras för att tidsplanen skulle kunna hållas. I meddelat igångsättningstillstånd föreskrev arbetsmarknadsmyndigheterna att samtliga vid byggnadsföretaget sysselsatta arbetare skulle vara över 50 år. Arbetenas forcering och nämnda förhållande har medfört extra kostnader, som torde kunna uppskattas till 300 000 kr.

3. Vid militärhögskolan kommer, när skolan är fullt utbyggd, cirka 425 personer att vara verksamma (fast anställd personal, lärare, elever). Här till kommer militärpsykologiska institutets personal, tillfälliga besökare, timlärare m. fl. Fortifikationsförvaltningen beräknar att minst 300 parkeringsplatser måste iordningställas. Området omkring skolans byggnader mot såväl Valhallavägen som mot Sveriges Radio samt markområdet mellan östra flygeln och Jungfrugatan bör planeras samt snyggas upp och inre gården permanentbeläggas. Därvid bör erforderlig ytterbelysning utföras. Större delen av området saknar nu helt belysning.

4 och 5. För påbörjande av ombyggnads- och renoveringsarbeten vid krigsskolan å Karlberg har sammanlagt 2 750 000 kr. anvisats för budgetåren

1961/63. För ändamålet har ursprungligen 3 000 000 kr. bedömts erforderliga för arbeten av underhållsnatur (prop. 1961: 1, bil. 26, s. 14). Sedermera (skr. 22/5 1961) har 3 500 000 kr. uppgivits vara erforderliga för sådana arbeten. — Hittills anvisade medel har avsetts för ombyggnad och renovering av östra och västra valvflyglarna samt parkvillan. Fortifikationsförvaltningen anför nu att det i samband med pågående ombyggnad och renovering av valvflyglarna visat sig nödvändigt att dels utföra förstärkning av grundläggningen, dels anordna provisoriska lokaler för förläggningar, sjukvård, bastu och lärare, dels ock klara värmeförsörjningen under ombyggnadstiden genom provisorier. De östra och västra valvflyglarna visade sig vara grundlagda på icke fast botten. En förstärkning måste därför utföras. Likaså tälde inte stomkonstruktionerna nödvändiga ingrepp och förstärkningar var ofrånkomliga. Utbildningen vid krigsskolan pågår i ökande omfattning under ombyggnadstiden. För de av ombyggnaden berörda lärarrummen, förläggingsutrymmena, sjukvårdslokalerna och bastun måste provisoriska ersättningslokaler inredas i befintliga byggnader och baracker. Likaså erfordras anordnande av provisorisk värmeförsörjning i avvaktan på nybyggnad av värmecentral. Kostnaderna för ifrågavarande förstärkningsarbeten och provisorier, uppgående till sammanlagt (450 000 + 150 000 =) 600 000 kr., kunde inte förutses vid tidpunkten för den preliminära kostnadsberäkningens uppgörande.

6. Vid tidpunkten för de preliminära kostnadsberäkningarnas upprättande avseende ombyggnad och renovering av de östra och västra valvflyglarna samt parkvillan vid Karlberg ansågs inga arbeten på fasaderna erforderliga. Under ombyggnadstiden har det emellertid visat sig att vissa fasadytor bör putsas om i anslutning till pågående invändiga arbeten. Kostnaderna för nödvändig omputsning har beräknats till 125 000 kr.

7. Jämlikt beslut av Kungl. Maj:t den 28 juni 1962 skall Svea artilleriregementes nuvarande etablissement i Sundbyberg från och med den 1 april 1963 i första hand disponeras för tillgodoseende av tygförvaltningsskolans och arméingenjörkadettskolans förläggnings- och utbildningsbehov. I avvaktan på slutligt ställningstagande till bland annat etablissementets eventuella försäljning och markens upplåtelse för bostadsändamål, räknar fortifikationsförvaltningen med att kostnaderna för ombyggnadsarbetena under budgetåret 1963/64 skall kunna begränsas till 500 000 kr.

8. Nuvarande provisoriska lokaler för utrustnings- och övningsmaterieförråd vid etablissementet i Ystad måste ersättas. Efter samråd med bland andra statskontoret har det befunnits att f. d. sydöstra garaget nr XXXI lämpar sig för ombyggnad till centralt utrustnings- och övningsmaterieförråd. Ombyggnaden är betingad av en önskvärd centralisering och effektivisering av förrådstjänsten.

9. Kaserierna är färdigställda år 1920 och har inte tidigare genomgripande renoverats eller moderniserats. Byggnaderna är nedslitna, tvätt- och toalettutrymmena ohygieniska och logementen otrivsamma. En genomgripande renovering är av hygieniska och andra skäl i hög grad befogad. Ifrågavarande delrenoveringar avser arbeten som anses icke kunna skjutas upp.

10. Inom befintlig mässbyggnad nr VI inrymda mässlokaler för underbefäl är för små, otidsenliga och ekonomiutrymmena ohygieniska, varför en ombyggnad måste utföras.

11. Mässförhållandena för regementets officerare är otillfredsställande. Mässens ekonomilokaler är hårt förslitna. Av hygieniska och sanitära skäl

måste åtgärder snarast vidtagas. I samband med ombyggnad av mässen avses omklädnads- och duschrum för officerare anordnas i kanslihuset.

12. Vid Karlsborgs tygstation måste ändamålsenliga lokaler för bilverkstad tillskapas. Detta kan åstadkommas genom ombyggnad av del av befintligt förrådshus nr XI. I anslutning till bilverkstaden bör för ifrågavarande verksamhet erforderliga kontorslokaler och personalrum inredas.

13. För upprustning av f. d. Östgöta luftvärnsregementets kasernetablisserment i Linköping för Svea artilleriregementes inflyttning från och med den 1 april 1963 (jfr prop. 1961: 123; SU 113; rskr. 282) har för budgetåret 1961/63 anvisats tillhoppa 3 700 000 kr. Den ombyggnadsplan, som uppgjorts för denna upprustning omfattar bland annat ombyggnad och istandsättning av mässbyggnad nr IX jämte anordnande av gemensam underbefälsmäss för Livgrenadjärregementet och Svea artilleriregemente. Den befintliga mässbyggnaden, som är uppförd år 1922, har inte tidigare genomgripande renoverats. Underbefälsmässen är otidsenlig och alldeles för liten. Förslag föreligger att anordna en för Livgrenadjärregementet och Svea artilleriregemente gemensam underbefälsmäss i en annan byggnad (nr XIII). Kostnaden härför har beräknats till 500 000 kr. Istandsättning av mässbyggnad nr IX kommer att anmälas budgetåret 1964/65.

14. Jämlikt beslut av Kungl. Maj:t den 9 februari 1962 har fortifikationsförvaltningen bland annat bemyndigats att disponera 150 000 kr. för inredande av vårdlokal och förråd för intendenturmateriel samt personalrum inom f. d. vinterstall nr XV. Under slutprojekteringen av objektet har programmet utökats och den ursprungligen angivna kostnaden, 150 000 kr., har med hänsyn därtill samt till inträffade prisstegringar numera uppräknats till sammanlagt 310 000 kr. För budgetåret 1963/64 erfordras sålunda ytterligare 160 000 kr.

15. För den motortjänstutbildning m. m., som skall bedrivas vid Svea artilleriregemente, saknas erforderliga lokaler. Befintligt varingarage nr II inom f. d. tygområdet lämpar sig för ombyggnad till motorlektionssal och demonstrationshall, vilka lokaler erfordras för ifrågavarande utbildningsverksamhet.

16. Regimentets underbefäl disponerar för närvarande inga permanenta mässlokaler. Som ett provisorium har tills vidare bostadslägenheterna i kasern nr VI tagits i anspråk för mässlokaler. Då emellertid dessa lägenheter avses disponeras för andra ändamål (expeditionslokaler och befälsrum), bör underbefällets mässfråga lösas genom att övre våningen i bad- och tvätthuset byggs om till underbefälsmäss.

17. Vid förvärv av mark för det nya skjutfältet vid Älvdalen ingick även byggnader i det s. k. Trängsletlägret, tidigare använda vid kraftverksutbyggnad. Ifrågavarande byggnader, som till sin huvuddel avses utnyttjas för den militära verksamheten, måste delvis byggas om (jfr prop. 1961: 123, s. 15 f.). Kostnaderna härför har beräknats till 500 000 kr. Arbetena avses utföras i etapper. För den första etappen erfordras under budgetåret 1963/64 ett belopp av 150 000 kr.

18. I förenämnda dispositionsplan för delposten Övriga istandsättningsarbeten för budgetåret 1962/63 har bland annat upptagits 600 000 kr. för renovering av kasern nr II (helrenovering). Vid slutförandet av projekteringen har det visat sig nödvändigt att utöka det preliminärt upprättade renoveringsprogrammet. Därjämte har prisstegringarna för underhållsarbeten under budgetåret uppgått till minst 10 %. För slutförande av total-

renovering av kasern nr II erfordras för budgetåret 1963/64 ytterligare 400 000 kr.

19. För att möjliggöra en fortsatt decentralisering och utspridning av krigsförråden samt för att utföra anordningar för effektivisering av värnpliktsutbildningen erfordras enligt chefen för armén för budgetåret 1963/64 ett belopp av 2 100 000 kr. Då någon specificerad plan över ifrågakarande arbeten av iståndsättningskaraktär inte kan erhållas av chefen för armén förrän under våren 1963, har för ifrågakarande iståndsättningsarbeten avseende å kasernbyggnaders delfond redovisade byggnader och anläggningar erforderligt belopp upptagits under särskild post utan fördelning på fastighetsförvaltande myndigheter (etablissement). Anordnande av krigsförråd och utförande av utbildningsanordningar erfordras för att av chefen för armén fastställda krigsförråds- och utbildningsplaner skall kunna fullföljas. Detta har beaktats av fortifikationsförvaltningen, som i förevarande reducerade förslag till dispositionsplan beräknar ett belopp av 1 650 000 kr. för angivna ändamål.

20. Kasernen färdigställdes år 1903. Den försågs budgetåret 1951/52 med centralvärmeledning, varvid en panncentral byggdes i källaren. Kasernen har inte tidigare genomgripande renoverats.

21. Iståndsättning och förstärkning av gatubron i Amiralitetsgatan i Karlskrona vilken äges av kronan har under flera år varit aktuell. Den allt intensivare och tyngre trafiken gör att arbetet inte längre torde kunna uppskjutas. För tillgodoseende av säkerheten ur belastningssynpunkt bör arbetet utföras under budgetåret 1963/64.

22. Till flygvapnet kommer under den närmaste tiden att levereras robot 368 Bloodhound II. 1962 års riksdag (prop. 110, SU 115, rskr. 285) godkände att luftvärnsrobotförband av denna typ förlades till Barkarby flygdepå. En särskild robotverkstad erfordras för utförande av erforderliga tillsynsarbeten m. m. å robotutrustningen. För detta ändamål erforderliga utrymmen kan erhållas genom ombyggnad av flygverkstaden.

23. Genom beslut den 12 oktober 1962 uppdrog Kungl. Maj:t åt fortifikationsförvaltningen att låta utföra om- och tillbyggnad av finmekanisk verkstad (byggnad 20) vid centrala flygverkstaden i Malmslätt samt anvisade för ändamålet högst en miljon kronor av till Kungl. Maj:ts förfogande stående medel under investeringsanslaget Byggnadsarbeten för flygvapnet. I samband därmed uppdrog Kungl. Maj:t åt ämbetsverket att vid uppgörande av förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1963/64 beakta behovet av medel för bestridande av kostnaderna för erforderliga byggnadsarbeten m. m. för ombyggnad av ifrågakarande verkstadsbyggnad. Enligt Kungl. Maj:ts förenämnda beslut beräknades kostnaderna för ifrågakarande ombyggnad till 580 000 kr. (jfr prop. 1963: 1, bil. 6, s. 155).

24. För att uppfylla säkerhetsbestämmelserna enligt gällande föreskrifter rörande handhavandet av eldfarliga oljor erfordras komplettering av säkerhetsanordningar på drivmedelsanläggningarna vid F 3, F 5, F 11, F 12, F 15 och F 17. Arbetena omfattar vidlagande av åtgärder på skilda installationer för att reducera riskerna för brand, explosion, förgiftning av i anläggning sysselsatt personal samt att förhindra uttrinring av drivmedel. Vissa åtgärder har omedelbart måst utföras och kostnaderna härför har tills vidare belastat särskild försträckningstitel. För läckande av hittills havda kostnader samt för utförande av ytterligare säkerhetsåtgärder erfordras för budgetåret 1963/64 ett belopp av 700 000 kr.

25. Viss del av beloppet 4 990 000 kr. erfordras för täckande av under löpande budgetår inträffade prisstegringar. Se i övrigt prop. 1962: 41, s. 17, punkt 46.

26. Se prop. 1962: 41, s. 17, punkt 47.

27. Medelsbehovet för ifrågakvarande åtgärder under de närmaste budget-åren har beräknats till 14 miljoner kronor. Med hänsyn till begränsad projekteringskapacitet måste anslagsbehovet för elkraftförsörjningen för budgetåret 1963/64 begränsas till 2 500 000 kr. Se i övrigt prop. 1962: 41, s. 17, punkt 48.

28. Fortifikationsförvaltningen framhåller, att beloppet 3 000 000 kr. icke täcker ens det omedelbara medelsbehovet för iståndsättning av vägar och ledningsnät. Av hänsyn till angiven kostnadsram och i det föregående redovisade behov har ämbetsverket dock tvingats begränsa äskandet i denna del. Se i övrigt prop. 1962: 41, s. 17, punkt 49.

För skatter beräknar ämbetsverket med hänsyn till förefintlig reserveringsbehållning å delposten för nästa budgetår oförändrat 300 000 kr.

Medelsbehovet under delposten Vissa rationaliseringsåtgärder m. m., från vilken delpost bekostas ändringsarbeten föranledda av vissa forskningsförsök och av vissa rationaliseringsåtgärder vid tyg- och marinverkstäder samt rationaliseringsåtgärder vid värmeanläggningar m. m., beräknar fortifikationsförvaltningen för nästa budgetår till 900 000 kr., eller 5 000 kr. mer än för innevarande budgetår.

För ändrings- och inredningsarbeten föranledda av vissa organisationsundersökningar beräknar fortifikationsförvaltningen för nästa budgetår ett medelsbehov av 450 000 kr., eller 20 000 kr. mer än för innevarande budgetår.

För underhåll av enskilda vägar beräknas för nästa budgetår 250 000 kr., eller 30 000 kr. mer än för innevarande budgetår. Från delposten bestrides även kostnader för snöröjning och plogning av enskilda vägar.

Befästningars delfond. Av följande sammanställning framgår dels de för innevarande budgetår beräknade kostnaderna för reparationer och underhåll m. m. av befästningar och dels fortifikationsförvaltningens och departementschefens förslag för nästa budgetår.

	Budgetåret 1962/63	Budgetåret 1963/64	
		Fortifikations- förvaltningen	Departements- chefen
a) Löpande reparation och underhåll av befästningar m. m.	13 800 000	15 260 000	15 260 000
b) Iståndsättningsarbeten m. m.	10 000 000	13 542 000	13 222 000
c) Underhåll av icke invärderade anläggningar	150 000	150 000	150 000
d) Underhåll av jordbruks- och skogsfastigheter m. m.	50 000	50 000	50 000
e) Skatter.	10 000	50 000	50 000
f) Underhåll av enskilda vägar.	180 000	220 000	220 000
Summa kr.	24 190 000	29 272 000	28 952 000

Kostnaderna för löpande reparation och underhåll av befästningar m. m. beräknar fortifikationsförvaltningen enligt i det föregående angivna grunder till $(1,534\% \times 995\,288\,826 =)$ avrundat 15 260 000 kr.

För iståndsättningsarbeten m. m. upptar fortifikationsförvaltningen (särskild skrivelse 10/1 1963) för nästa budgetår 13 542 000 kr. Ämbetsverket anför härom bland annat följande.

Beträffande delposten Iståndsättningsarbeten m. m. framkommer alltmer ökade krav på moderniseringar av gemensamma uppehållsplatser och andra för totalförsvaret viktiga objekt, vilket gör att betydande belopp av anslagsposten i tidig planering fastlästs. Vidare har en del arbeten, t. ex. säkerhetsrevidering av drivmedelsanläggningar och berghangarer, som tidigare bestridits av investeringsmedel, nu kommit att ytterligare belasta detta anslag.

Förenämnda belopp av 13 542 000 kr. avses för objekt enligt följande.

Modernisering av	Kostnad
1. Gemensam uppehållsplats.....	1 950 000
2. Gemensam uppehållsplats.....	1 000 000
3. Gemensam uppehållsplats.....	1 250 000
4. Drivmedelsförråd.....	3 800 000
5. Marina anläggningar.....	3 250 000
6. Berghangarer.....	1 250 000
7. Övriga objekt för vilka kostnaderna i varje särskilt fall ej beräknas överstiga 100 000 kr. samt oförutsett.....	1 042 000
	<hr/>
	Summa kr. 13 542 000

Beträffande de olika ändamålen inhämtas följande ur handlingarna i ärendet.

1. Totalkostnad 2 750 000 kr. Planerat arbete utgör slutetapp.
2. Totalkostnad 3 000 000 kr. Planerat arbete utgör slutetapp.
3. Totalkostnad 3 700 000—4 000 000 kr. Projektering har nyligen igångsatts, varför den totala kostnaden ännu ej kan anges exakt. För ändamålet har för budgetåret 1962/63 upptagits 700 000 kr.
4. Avser revidering ur säkerhetssynpunkt av vissa äldre drivmedelsförråd.
5. Avser huvudsakligen modernisering av vissa kustartillerianläggningar.
6. Totalkostnaden kan ännu ej anges. Planerat arbete utgör en första etapp.

Närmare kännedom om innebörden av de olika förslagen torde få inhämtas ur de handlingar som kommer att tillställas riksdagens vederbörande utskott.

För underhåll av icke invärderade anläggningar beräknar fortifikationsförvaltningen för nästa budgetår oförändrat 150 000 kr.

För underhåll av jordbruks- och skogsfastigheter m. m. beräknas oförändrat belopp, 50 000 kr.

För skatter beräknar ämbetsverket för nästa budgetår 50 000 kr. eller 40 000 kr. mer än för innevarande budgetår.

För underhåll av enskilda vägar beräknas för nästa budgetår 220 000 kr. eller 40 000 kr. mer än för innevarande budgetår.

Departementschefen

Den på fastighetsfondens inkomstsida upptagna posten A. Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler motsvaras i huvudsak av de under fjärde huvudtiteln uppförda anslagen till ersättning till försvarets fastighetsfond. Inom ramen för det militära försvaret måste ersättningsanslagens belopp avvägas mot andra anslagsbelopp. Variationer i ersättningsanslagens storlek kommer att medföra variationer främst i fråga om medel för övriga iståndsättningsarbeten under utgiftsposten A. Reparations- och underhållskostnader m. m. 1962 års försvarskommitté har vid bestämmandet av kostnadsramen för det militära försvaret bland annat förutsatt att vissa byggnadsarbeten icke skall utföras under den tid försvarsöverenskommelsen omfattar annat än om så erfordras för avhjälpande av inträffad arbetslöshet.

Behoven av underhållsåtgärder i fråga om byggnader och anläggningar som redovisas under försvarets fastighetsfond är alltså betydande. Bland annat har — som framhölls i statsverkspropositionen — de värnpliktigas förläggningar alltså på många håll en mindre tillfredsställande standard. Även lokaler som mässar, omklädnadsrum för befäl o. d. behöver på åtskilliga håll rustas upp. Det bör emellertid här pekas på att åtskilliga iståndsättningar utförts eller är under utförande innevarande budgetår. Sålunda har å staten för fastighetsfonden upptagits medel för fullständig renovering av tre förläggningsskaserner. Vidare har i arbetslöshetsbekämpande syfte medel anvisats för renovering av ytterligare sex kaserner. Det har förutsatts att kostnaderna härför skall avräknas vid medelsavvägningen för budgetåren 1964/65 och 1965/66.

Med beaktande av anförda förhållanden har jag för nästa budgetår ansett mig böra räkna med en medelsanvisning för iståndsättningsarbeten som i huvudsak svarar mot medelsanvisningen för innevarande budgetår. Med hänsyn till de belopp till vilka övriga poster i fastighetsfondens stat bör upptas blir det nödvändigt att höja anslaget till ersättning till kasernbyggnaders delfond med 3,469 miljoner kronor i förhållande till vad som preliminärt beräknats i riksstatsförslaget. Jag torde framdeles få återkomma med förslag till de begränsningar på andra anslag som till följd härav erfordras för anpassning till kostnadsramen för det militära försvaret.

För innevarande budgetår har å fastighetsfondens stat till reparations- och underhållskostnader anvisats sammanlagt 92 302 000 kr. varav 37 015 000 kr. till iståndsättningsarbeten m. m. och återstoden för löpande underhållsarbeten m. m. De förslag som redovisats i det föregående upptar

reparations- och underhållsarbeten m. m. för sammanlagt 103 459 000 kr. Härav har 43 242 000 kr. upptagits för istandsättningsarbeten m. m. för vilka särskild medelsanvisning bedömts erforderlig.

I detta sammanhang vill jag erinra om att de riktlinjer som numera tillämpas vid handläggningen av byggnadsärenden (prop. 1960: 1, bil. 2, p. 8) förutom vid ny- och tillbyggnader av hus för statens räkning även skall tillämpas i fråga om mera kostnadskrävande ombyggnader. Som jag anfört vid anmälan av utgifterna inom försvarsdepartementets verksamhetsområde till årets statsverksproposition (bil. 6, p. 1) skall denna ordning — det s. k. tvåstegsförfarandet — när det gäller militära anläggningar tillämpas i fråga om såväl kasernbyggnader som befästningar. Undantagna från tillämpningen är bland annat reparations- och underhållsarbeten. Ombyggnadsarbete där kostnaderna beräknas överstiga 300 000 kr. bör däremot ånyo underställas Kungl. Maj:t sedan arbetet projekterats.

I sammanhanget bör också nämnas, att jag för att erhålla likformighet med statens allmänna fastighetsfond ämnar föreslå att fortifikationsförvaltningen skall inhämta Kungl. Maj:ts medgivande i varje särskilt fall för att utföra sådana arbeten som bekostas av medel för löpande underhåll och därvid drar en kostnad överstigande 200 000 kr.

Under *kasernbyggnaders* delfond har fortifikationsförvaltningen upptagit det procentberäknade behovet av underhållsmedel till 30 667 558 kr. Detta belopp har ämbetsverket ökat med sammanlagt 700 000 kr. för underhåll av vissa icke invärderade anläggningar m. m. och minskat med 618 000 kr. avseende kostnader för yttre renhållning vilka förutsatts skola bestridas från i riksstatsförslaget upptagna anslag till renhållning. För löpande reparation och underhåll av byggnader m. m. har ämbetsverket således upptagit $(30\,667\,558 + 700\,000 - 618\,000 =)$ avrundat 30 750 000 kr. Jag har i och för sig icke funnit anledning till erinran mot ämbetsverkets beräkningar. I förenklande syfte föreslår jag emellertid att avdrag icke göres för renhållningskostnader och att således 31 368 000 kr. beräknas under ifrågavarande delpost. Motsvarande begränsning bör kunna göras i fråga om övriga istandsättningsarbeten för vilka alltså med denna utgångspunkt bör beräknas 29 082 000 kr.

Enligt fortifikationsförvaltningens redogörelse för de istandsättningsåtgärder som avses vidtagas under nästa budgetår skall ytterligare ombyggnads- och renoveringsarbeten utföras å östra och västra valvflyglarna samt parkvillan vid krigsskolan å Karlberg för vilka arbeten sammanlagt 2 750 000 kr. anvisats för budgetåren 1961/63. För ändamålet har för nästa budgetår upptagits 725 000 kr. För egen del räknar jag med ytterligare 320 000 kr. för prisstegringar vid nämnda arbeten eller sammanlagt 1 045 000 kr. Jag vill i sammanhanget erinra om att enligt fortifikationsförvaltningens ombyggnadsplan för krigsskolan å Karlberg återstår ombygg-

nads- och renoveringsarbeten å stora västra flygeln. Projektering av dessa arbeten har icke påbörjats. Enligt vad jag under hand erfarit torde drygt två miljoner kronor erfordras för dessa arbeten. Vid sådant förhållande skulle totalkostnaden för krigsskolans ombyggnad bli omkring sex miljoner kronor.

För iståndsättning för tygförvaltningsskolans räkning av Svea artilleriregementes etablissemang i Rissne har i fortifikationsförvaltningens förenämnda redogörelse upptagits 500 000 kr. Då jag räknar med att etablissemangent i Rissne om några år sannolikt måste avvecklas, bör enligt mitt förmenande kostnadskrävande ombyggnadsarbeten vid detsamma undvikas. För egen del beräknar jag därför 250 000 kr. för angivna ändamål. Jag förutsätter därvid, att försvarets radioanstalts värnpliktskontingent alltjämt skall vara förlagd till Barkarby flygdepå. Detta erfordrar ändring härutinnan av Kungl. Maj:ts beslut den 28 juni 1962 enligt vilket radioanstaltens värnpliktskontingent med början den 1 april 1963 skall förläggas till etablissemangent i Rissne.

I fråga om Norra Smålands regemente delar jag fortifikationsförvaltningens uppfattning, att tre kaserner behöver renoveras. Det torde dock ur utbildningssynpunkt vara lämpligt att för nästa budgetår begränsa renoveringen till att avse två kaserner. För delrenovering av tre kaserner har fortifikationsförvaltningen upptagit ett belopp av 950 000 kr. För egen del föreslår jag, att två miljoner kronor beräknas för fullständig renovering av två kaserner vid regementet. För iståndsättningsarbeten till en kostnad understigande 100 000 kr. för varje särskilt arbete beräknar jag 3 752 000 kr.

Med nyss angivna undantag anser jag mig böra tillstyrka att medel anvisas för de ändamål fortifikationsförvaltningen angivit. Bland dessa är slutkostnaderna för ombyggnad m. m. av militärhögskolans lokaler. Omständigheterna vid ombyggnaden för vilka fortifikationsförvaltningen närmare redogjort synes vara sådana att det är försvarligt att de ursprungliga kostnadsuppgifterna icke visat sig hållbara. Arbetena borde emellertid icke utan Kungl. Maj:ts medgivande ha fortsatt sedan för ändamålet anvisade medel förbrukats. Jag vill ånyo understryka, att mera kostnadskrävande ombyggnadsarbeten skall prövas av Kungl. Maj:t i två omgångar. En sådan ordning bör kunna medverka till att ombyggnadsarbeten icke sätts igång utan tillgång till någorlunda hållbara kostnadsberäkningar.

Utöver vad fortifikationsförvaltningen angivit beräknar jag på förslag av överbefälhavaren och chefen för flygvapnet 300 000 kr. för ombyggnadsarbeten i flygvapnets del av ämbetsbyggnaden Tre Vapen. Ifrågavarande byggnadsföretag bör emellertid icke få påbörjas utan ytterligare prövning av Kungl. Maj:t. I enlighet med det anförda bör för iståndsättningsarbeten upptas sammanlagt 29 882 000 kr. En medelsanvisning av denna storlek innebär att iståndsättnings- och renoveringsarbetena kan få en något högre volym än under innevarande budgetår.

För löpande reparation och underhåll av hamnanläggningar beräknar jag — med beaktande av befintlig reservation — 1 600 000 kr. för de ändamål som fortifikationsförvaltningen angivit.

Under delposten till underhåll och iståndsättning av övnings- och skjutfält har bland annat 1 000 000 kr. upptagits för en andra etapp för iståndsättning av vägar på Älvdalsfältet. Med beaktande av storleken av befintlig odisponerad reservation och den takt i vilken hittills anvisade medel torde kunna förbrukas beräknar jag för nästa budgetår 600 000 kr. för ifrågavarande ändamål. Delposten bör härvid upptas till 4 480 000 kr.

Med beaktande av storleken av tillgänglig obunden reservation beräknar jag för skatter ett formellt belopp av 1 000 kr.

I övrigt har fortifikationsförvaltningens beräkningar av medelsbehoven under kasernbyggnaders delfond icke givit mig anledning till erinran.

Fortifikationsförvaltningens redovisade beräkningar av medelsbehoven under *befästningars delfond* kan jag i huvudsak biträda. I anslutning till att jag beräknar ytterligare 320 000 kr. för förhyrning av viss oljeanläggning i dess helhet föreslår jag emellertid att motsvarande begränsning göres i medelsanvisningen för iståndsättningsarbeten. För detta ändamål bör alltså beräknas 13 222 000 kr. Jag förutsätter att ombyggnadsarbete som kan antas dra en kostnad överstigande 300 000 kr. ånyo underställes Kungl. Maj:ts prövning sedan det projekterats.

I detta sammanhang vill jag anmäla att fortifikationsförvaltningen med särskild skrivelse den 10 september 1962, efter samråd med överbefälhavaren, arméintendenturförvaltningen, marinförvaltningen, flygförvaltningen och sprängämnesinspektionen, framlagt en principplan för revidering ur säkerhetssynpunkt av krigsmaktens äldre drivmedelsförråd i berg. Planen upptar arbeten till en totalkostnad av 7 600 000 kr. under budgetåren 1962/67. Jag har icke funnit anledning till erinran mot planen som ligger till grund för medelsberäkningen för budgetåret 1963/64. Frågan om godkännande av planen torde sedermera få prövas. Jag förutsätter, att ifrågavarande äldre drivmedelsanläggningar av beredskapskäl måste hållas i drift tills planerade revideringsarbeten utförts.

Vid bifall till vad jag föreslagit i det föregående bör anslagsposterna till reparations- och underhållskostnader m. m., i enlighet med sammanställningarna i det föregående (jfr s. 6 och 16), uppföras med ett belopp av 103 040 000 kr. varav 74 088 000 kr. för kasernbyggnaders delfond och 28 952 000 kr. för befästningars delfond.

Jag förutsätter, att det skall ankomma på Kungl. Maj:t att medge den jämkning inom delfonderna mellan de särskilda delposterna inom slutbeloppens ram, som kan finnas erforderlig.

B. Avsättning till värdeminskningskonto

I överensstämmelse med fortifikationsförvaltningens av riksrevisionsverket tillstyrkta förslag bör för avsättning till värdeminskningskonto upptagas för *k a s e r n b y g g n a d e r s d e l f o n d* förslagsvis 14 080 000 kr. och för *b e f ä s t n i n g a r s d e l f o n d* förslagsvis 2 205 000 kr., eller sammanlagt 16 285 000 kr.

C. Hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden

Fortifikationsförvaltningen beräknar utgifterna under denna rubrik för *k a s e r n b y g g n a d e r s d e l f o n d* till förslagsvis 11 100 000 kr., varav 6 800 000 kr. för hyresavgifter, 870 000 kr. för arrendeutgifter samt 3 430 000 kr. för bestridande av vissa utgifter i samband med förhyrningar och arrenderingar.

Ökningen av ifrågavarande utgifter i förhållande till i fastighetsfondens stat för innevarande budgetår upptaget belopp utgör sammanlagt (11 100 000 – 9 450 000 =) 1 650 000 kr. och i förhållande till utfallet av posten under budgetåret 1961/62 (11 100 000 – 9 486 000 =) 1 614 000 kr. Ökningsbeloppet, 1 614 000 kr., kommer enligt fortifikationsförvaltningen att främst tagas i anspråk för vissa större förhyrningar av ämbetslokaler såsom t. ex. lokaler i kontorshus inom kvarteret Tegeludden vid Sandhamnsgatan å Östermalm i Stockholm (jfr prop. 1962: 41, s. 24 f.). Årshyran för dessa lokaler har fastställts till 1 364 000 kr., exklusive ersättning för uppvärmningskostnaderna, och beräknas under budgetåret 1963/64 i full utsträckning belasta anslagsposten. Beslutade generella hyreshöjningar medför vidare ökade kostnader för tidigare förhyrda lokaler.

För *b e f ä s t n i n g a r s d e l f o n d* beräknar fortifikationsförvaltningen utgifterna till förslagsvis 3 960 000 kr., varav 2 870 000 kr. för förhyrning av drivmedelsanläggningar, 160 000 kr. för andra hyresutgifter, 450 000 kr. för arrenderingar samt 480 000 kr. för kostnader i samband med lokalförhyrningar och arrenderingar.

Departementschefen

I detta sammanhang torde få anmälas, att Kungl. Maj:t genom beslut den 18 januari 1963 medgivit dels att för fortifikationsförvaltningens räkning för tiden den 1 juli 1963—den 30 juni 1968 får förhyras kontorslokaler om cirka 1 200 kvadratmeter i ett under uppförande varande kontorshus i kvarteret Bremen vid Lidingövägen i Stockholm, dels ock att hyreskostnaderna, preliminärt beräknade till 180 000 kr. per år jämte värmetillägg m. m. (högst 30 000 kr. per år) får bestridas från ifrågavarande post i fastighetsfondens stat. Lokalerna avses ersätta vissa av fortifikationsförvaltningens förhyrda lokaler i fastigheter inom nedre Norrmalm i Stockholm

som beröres av den planerade saneringen av denna stadsdel och därför måste utrymmas under år 1964.

Vidare torde få anmälas att Kungl. Maj:t den 21 december 1962 lämnat fortifikationsförvaltningen medgivande dels att förhyra förenämnda lokaler i fastigheten vid Sandhamnsgatan från och med den 1 januari 1963 i stället för från och med den 1 april 1963 som tidigare avsetts, dels ock att från ifrågavarande post i fastighetsfondens stat bestrida hyreskostnaderna ävensom de till 425 000 kr. beräknade kostnaderna för vissa inom lokalerna utförda extra inredningsarbeten m. m.

För kasernbyggnaders delfond uppgick utgifterna under ifrågavarande post budgetåret 1961/62 till nästan 9 500 000 kr., varav omkring 5 300 000 kr. belöpte på hyresutgifter. Från och med nästa budgetår kommer hyresutgifter för fastigheten vid Sandhamnsgatan att belasta posten i full utsträckning. Härtill kommer hyresutgifterna för fortifikationsförvaltningens nya ämbetslokaler vid Lidingövägen. Vidare bör medel beräknas för generella hyreshöjningar och för ytterligare förhyrningar. Med beaktande härav anser jag mig böra föreslå att för förhyrningar under kasernbyggnaders delfond beräknas 500 000 kr. utöver vad fortifikationsförvaltningen föreslagit. Vidare förutsätter jag, att viss oljelagringsanläggning i sin helhet skall förhyras för krigsmaktens räkning och därför ytterligare 320 000 kr. beräknas under befästningars delfond. För att icke rubba balansen i staten bör — som jag förut nämnt — utgifterna för iståndsättning av befästningar minskas med sistnämnda belopp. Jag får således föreslå, att förevarande post för nästa budgetår uppföres med förslagsvis 15 880 000 kr., varav 11 600 000 kr. på kasernbyggnaders och 4 280 000 kr. på befästningars delfond. Disposition av medel för arbeten med iordningställande av förhyrda lokaler för deras ändamål och dylikt bör i fråga om arbeten, som beräknas draga en kostnad av mer än 50 000 kr., i varje särskilt fall underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Inkomster

A. Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler

Under denna titel redovisas de belopp som över budgeten tillföres respektive fonder. Dessa bestämmas i princip så att full förräntning erhålles å det vid respektive budgetårs ingång av fonderna disponerade statskapitalet. Ränteavkastningen tillföres i form av överskott riksstatens inkomstsida. Den räntefot vid vilken full förräntning skall anses vara för handen har för innevarande budgetår satts till $4\frac{3}{4}$ % och för nästa budgetår till 5 % (jfr prop. 1963: 1, bil. 18, s. 1 f.). I årets statsverksproposition (bil. 4, punkt 54, samt bil. 6, punkterna 188 och 189) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen dels att till ersättning till försvarets fastighetsfond för fångvårdsanstalten i Hälsingborg för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 67 000 kr., dels

ock att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för samma budgetår beräknas följande förslagsanslag, nämligen Ersättning till försvarets fastighetsfond: Kasernbyggnaders delfond 121 282 000 kr. och Ersättning till försvarets fastighetsfond: Befästningars delfond 38 700 000 kr.

För nästa budgetår bör ersättningar för till statsmyndigheter upplåtna lokaler beräknas, för k a s e r n b y g g n a d e r s d e l f o n d till 124 818 000 kr. och för b e f ä s t n i n g a r s d e l f o n d till 38 700 000 kr. eller således sammanlagt 163 518 000 kr. Det i riksstaten under fjärde huvudtiteln beräknade ersättningsanslaget till befästningars delfond bör å riksstaten slutligt uppföras i överensstämmelse härmed, medan det till kasernbyggnaders delfond beräknade ersättningsanslaget bör uppföras med 124 751 000 kr.

B. Hyror och arrenden för till enskilda upplåtta lokaler och markområden

Med biträdande i huvudsak av fortifikationsförvaltningens beräkningar föreslår jag, att förevarande inkomstpost uppföres med 5 600 000 kr., varav 5 250 000 kr. på kasernbyggnaders och 350 000 kr. på befästningars delfond. Den beräknade inkomstökningen sammanhänger främst med övergången till nytt personalbostadssystem från och med den 1 januari 1962.

C. Inkomster av övnings- och skjutfält

Inkomsterna av övnings- och skjutfält beräknar jag liksom fortifikationsförvaltningen till 2 700 000 kr., varav 2 600 000 kr. på kasernbyggnaders och 100 000 kr. på befästningars delfond.

D. Diverse inkomster

Fortifikationsförvaltningen beräknar för k a s e r n b y g g n a d e r s d e l f o n d inkomsterna under denna titel till 2 000 000 kr. för nästa budgetår. Härei ingår medel som ämbetsverket beräknar att inkomstposten under nästa budgetår kommer att tillföras med anledning av fastighetsförsäljningar. I övrigt ingår i beloppet ersättning till fonden för vissa av försvarets fabriksstyrelse disponerade verkstadslokaler i Karlskrona samt inkomst av flygfält m. m.

Fortifikationsförvaltningen anför, att ämbetsverket endast inräknat sådana bokvinster vid försäljning av fast egendom, vilka i varje särskilt fall icke överstiger 100 000 kr. Ej heller har ämbetsverket räknat med någon inkomst av egendom, som disponeras av marinverkstäderna i Stockholm, då Kungl. Maj:t den 28 juni 1962 föreskrevit om ändrat redovisningssystem från och med den 1 juli 1963 vid Stockholms örlogsvarvs verkstadsavdelning innebärande att kostnader för av verkstäderna disponerade lokaler och markområden icke skall ingå i tillverkningskostnaderna.

För b e f ä s t n i n g a r s d e l f o n d beräknas inkomsterna till 100 000 kr.

Departementschefen

Jag vill erinra om att Kungl. Maj:t genom cirkulär den 14 december 1962 (nr 709) meddelat ändrade föreskrifter angående disposition av köpeskillning, som inflyter vid försäljning av viss staten tillhörig egendom, m. m., att lända till efterrättelse från och med den 1 februari 1963 (jfr prop. 1962: 41, s. 26 f.). Enligt förenämnda föreskrifter skall, om behållna köpeskillingen överstiger egendomens bokförda nettovärde med 100 000 kr. eller högre belopp, i samband med försäljningen det bokförda värdet av den försålda egendomen uppskrivas så mycket, att kapitalvärdet fullt motsvarar köpeskillingen. Då fortifikationsförvaltningens beräkning av inkomster genom fastighetsförsäljningar har skett enligt anförda grunder och då jag i övrigt anser mig böra följa ämbetsverkets förslag beträffande beräkningen av förevarande inkomstposter, bör dessa alltså uppföras med 2 000 000 kr. under kasernbyggnaders delfond och 100 000 kr. under befästningars delfond. Sammanlagt uppgår således dessa inkomster till $(2\,000\,000 + 100\,000 =) 2\,100\,000$ kr.

Överskott

Det överskott som skall tillföras riksstatens driftbudget bör i enlighet med vad som tidigare anförts beräknas till 5 % på den vid nästa budgetårs början å fonden redovisade kapitalbehållningen. Överskottet bör för budgetåret 1963/64 upptagas med 38 713 000 kr., vilket belopp bör uppdelas med 34 900 000 kr. på kasernbyggnaders delfond och 3 813 000 kr. på befästningars delfond. Denna uppskattning av överskottet har legat till grund för den förut gjorda beräkningen av ersättningsanslagen.

I enlighet med vad jag i det föregående anfört har upprättats förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1963/64 (*Bilaga*). Förslaget slutar på ett belopp av 173 918 000 kr., vilket innebär en ökning av omslutningssumman med 17 856 000 kr. Detta beror på en ökning av utgifterna och överskottet. Reparations- och underhållskostnaderna ökar sålunda med 10 738 000 kr. Avsättningen till värdeminskningsskontot förutses öka med 523 000 kr., hyres- och arrendeutgifterna med 3 049 000 kr. och överskottet med 3 546 000 kr. I fråga om inkomsterna förutses en ökning med 180 000 kr. Slutligen betingar balansen i staten en uppräknig av ersättningsanslagen till fonden med sammanlagt 17 676 000 kr.

Hemställan

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna bilagda förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1963/64;

Kungl. Maj:ts proposition nr 44 år 1963

dels ock för budgetåret 1963/64 under riksstatens fjärde huvudtitel anvisa följande förslagsanslag, nämligen

Ersättning till försvarets fastighetsfond: Kasernbyggnaders delfond 124 751 000 kr.,

Ersättning till Försvarets fastighetsfond: Befästningars delfond 38 700 000 kr.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

**Ur protokollet:
Eric Wachtmeister**

Försvarets fastighetsfonds inkomster och utgifter enligt staten för budgetåret 1962/63 samt enligt förslaget till stat för budgetåret 1963/64

Inkomster

	1962/63 Kr.	1963/64 Kr.
<i>A. Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler</i>		
1. Kasernbyggnaders delfond	112 717 000	124 818 000
2. Befästningars delfond	33 125 000	38 700 000
	<hr/>	<hr/>
	145 842 000	163 518 000
<i>B. Hyror och arrenden för till enskilda upplåtta lokaler och markområden</i>		
1. Kasernbyggnaders delfond	5 100 000	5 250 000
2. Befästningars delfond	350 000	350 000
	<hr/>	<hr/>
	5 450 000	5 600 000
<i>C. Inkomster av övnings- och skjutfält</i>		
1. Kasernbyggnaders delfond	2 570 000	2 600 000
2. Befästningars delfond	50 000	100 000
	<hr/>	<hr/>
	2 620 000	2 700 000
<i>D. Diverse inkomster</i>		
1. Kasernbyggnaders delfond	2 050 000	2 000 000
2. Befästningars delfond	100 000	100 000
	<hr/>	<hr/>
	2 150 000	2 100 000
Summa	156 062 000	178 918 000

Utgifter

<i>A. Reparations- och underhållskostnader m. m.</i>		
1. Kasernbyggnaders delfond	68 112 000	74 088 000
2. Befästningars delfond	24 190 000	28 952 000
	<hr/>	<hr/>
	92 302 000	103 040 000
<i>B. Avsättning till värdeminskningsskonto</i>		
1. Kasernbyggnaders delfond, förslagsvis	13 525 000	14 080 000
2. Befästningars delfond, förslagsvis	2 237 000	2 205 000
	<hr/>	<hr/>
	15 762 000	16 285 000
<i>C. Hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden</i>		
1. Kasernbyggnaders delfond, förslagsvis	9 450 000	11 600 000
2. Befästningars delfond, förslagsvis	3 381 000	4 280 000
	<hr/>	<hr/>
	12 831 000	15 880 000
<i>Överskott att tillföras riksstatens driftbudget</i>		
1. Kasernbyggnaders delfond	31 350 000	34 900 000
2. Befästningars delfond	3 817 000	3 813 000
	<hr/>	<hr/>
	35 167 000	38 713 000
Summa	156 062 000	178 918 000